

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyní Lenkou Bursíkovou ve věci

žalobce: **V. N.**

zastoupen matkou Bc. E. N. jako zákonnou zástupkyní
oba bytem X

zastoupen advokátem JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M.
sídlem Mánesova 48, Praha 2

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 6. 2024, č. j. MPSV-2024/135204-912,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 6. 2024, č. j. MPSV-2024/135204-912, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů částku ve výši 4 719 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce JUDr. Maroše Matiaška, LL.M., advokáta.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Úřad práce ČR, Krajská pobočka v Příbrami (dále jen „úřad práce“), rozhodnutím ze dne 4. 3. 2024, č. j. 4603/2024/KNV, přiznal žalobci příspěvek na péči podle § 4 a § 11 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve výši 13 900 Kč měsíčně. V odůvodnění konstatoval, že žalobce nezvládá 7 základních životních potřeb – orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví a osobní aktivity –, a tudíž je závislý na pomoci jiné osoby ve III. stupni (těžká závislost).

Shodu s prvopisem potvrzuje: L. K. U.

2. Žalobce se odvolal. V odvolání namítl, že mimo uvedených základních životních potřeb nezvládá také základní životní potřebu *mobilita* a výkon fyziologické potřeby.
3. Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) odvolání zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.
4. Žalobce brojí proti napadenému rozhodnutí žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), a domáhá se, aby je soud zrušil.

Žaloba

5. Žalobce pokládá napadené rozhodnutí za nezákonné, protože žalovaný v rozporu s § 2 odst. 1 a 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, nerozhodl v souladu se zákonem, s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením, s veřejným zájmem a s nejlepším zájmem dítěte. V rozporu s § 3 správního řádu dostatečně nezjistil skutkový stav. Ve skutečnosti žalobce nezvládá také základní životní potřebu *mobilita* a *výkon fyziologické potřeby*, takže je závislý na péči jiné osoby ve IV. stupni (úplná závislost). Tím žalovaný zasáhl do žalobcova práva na sociální ochranu a přiměřenou životní úroveň, jakož i na nezávislý způsob života a zapojení do společnosti (čl. 19 a 28 Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením). Nepřiznání příspěvku v adekvátní výši ohrožuje schopnost žalobce hradit (prostřednictvím rodičů) náklady na péči, a tudíž i jeho nezávislost – schopnost vést nezávislý život na rovném základě se zdravými vrstevníky. Celá žalobcova rodina je kvůli tomu také ohrožena chudobou, neboť bez příspěvku v dostatečné výši musí o žalobce pečovat jeho matka, která se nemůže věnovat svému povolání. Rodinné náklady zvyšuje také skutečnost, že žalobce pravidelně doma i jinde ničí věci, které je třeba nahrazovat (nádobí, výplně dveří, brýle, telefony a další věci denní potřeby).
6. Ke svému zdravotnímu stavu žalobce uvedl, že trpí dětským autismem, poruchou pozornosti a hyperaktivitou. Není schopen se ničemu naučit, protože ničemu nevěnuje pozornost a nemá potřebu si osvojit jakoukoli dovednost. Žalobce navštěvuje na 4 hodiny denně speciální školu s dopomocí asistentky pedagoga. Do družiny ovšem nebyl přijat a nemůže se z důvodu náročnosti pro všechny zúčastněné účastnit ani školních akcí (výletů, kulturních akcí apod.).
7. Žalobce není schopen zvládat základní životní potřebu *mobilita*. Musí se totiž všude mimo domov pohybovat v doprovodu dospělé osoby, jinak hrozí, že si ublíží, nebo něco poškodí. Neudrží směr chůze, a proto je třeba jej neustále držet za ruku nebo za připnutý batůžek. Často se vytrhává a utíká, kam jej napadne, třeba i do silnice. Žalobce také opakovaně skočil na různých místech zcela nepředvídatelně do řeky, doma opakovaně vyskočil z okna ve zvýšeném přízemí. Rovněž je třeba s ním volit jen osvědčené cesty bez rušivých vjemů, které žalobce rozrušují (štěkot, kokrhání, pláč dítěte, houkání sanitky, zvuk sekačky) a v reakci na něž se dává se zacpanýma ušima a s křikem na bezhlavý útěk. Žalobce nemá společenské zábrany včetně respektu k soukromí a cizímu majetku – pokud není pod dozorem, vbíhá do restaurací a obchodů, nebo do cizích zahrad a domů, kde bere věci (zejména jídlo z talířů a z lednic). Nezvládá pobyt na dětském hřišti s jinými dětmi, neadekvátně reaguje na psy a má každodenně silné záchvaty vzteku, při nichž sebou mlátí o zem a hází věcmi. Svým nevyzpytatelným chováním ohrožuje sebe i své okolí
8. Žalobce není schopen zvládat ani základní životní potřebu *výkon fyziologické potřeby*. Žalobce svou potřebu nikdy nedá předem najevo (verbálně či jinak) – pouze se svlékne a potřebu vykoná. Venku to bez zábran učiní kdekoli – tam, kde právě stojí. Doma je schopen

si doběhnout na WC a potřebu vykonat tam. Není ovšem schopen většiny souvisejících ani navazujících úkonů: zvednout prkénko před močením, očistit se po vykonání velké potřeby, umýt si ruce, ani uvést toaletu do původního stavu (pouze automaticky spláchne). Při výkonu fyziologické potřeby je tedy třeba neustálý dohled dospělé osoby, která na žalobce dohlédne, případně tyto úkony vykoná za něho. Žalobce si také na toaletě hraje s toaletními potřebami (štetka, zvon, toaletní papír atd.) a strká je i do úst, což je další důvod, proč zde potřebuje stálý dozor. Žalobce nechápe pravidla hygieny, po zašpinění se otře, kdekoli jej napadne – a jelikož trpí na průjmy, často tím znečistí byt. Rodiče sebou všude nosí náhradní oblečení a vlhčené ubrousky. Ve škole je fungování žalobce možné jen díky tomu, že chodí s asistentkou na záchod preventivně každou přestávku.

9. Konečně žalobce namítá, že žalovaný porušil § 4 odst. 4 správního řádu, protože žalobcově zákonné zástupkyni neumožnil účast na jednání posudkové komise, ač výslovně vyjádřila, že má zájem komisi při jednání předestřít všechny pro věc podstatné okolnosti.

Vyjádření k žalobě a replika

10. Žalovaný ve vyjádření k žalobě popsal dosavadní průběh řízení. K žalobě stručně uvedl, že žalobcův zdravotní stav byl objektivně posouzen. Posudková komise MPSV se vyjádřila ke všem základním životním potřebám, přičemž vycházela ze zdravotnické dokumentace, a vypořádala všechny odvolací námitky. Posudkový závěr pokládá žalovaný za úplný, objektivní a přesvědčivý.
11. Žalovaný dne 7. 6. 2024 vyrozuměl zákonnou zástupkyni žalobce o pokračování v řízení a poučil ji o právu vyjádřit se k podkladům. Dne 10. 6. 2024 jí na žádost zaslal posudek posudkové komise, k němuž se již nevyjádřila. Ze správního spisu nevyplývá, že by zákonná zástupkyně výslovně vyjádřila přání osobně se účastnit jednání posudkové komise. I kdyby tomu tak bylo, je plně v kompetenci posudkové komise, zda takovému požadavku vyhoví.
12. Žalovaný navrhuje, aby soud žalobu zamítl.
13. Žalobce v replice nesouhlasí s hodnocením žalovaného, že je posudkový závěr úplný, objektivní a přesvědčivý. V řízení předložil podklady, z nichž vyplývalo, že základní životní potřeby *mobilita* a *výkon fyziologické potřeby* nezvládá, a s nimiž se posudková komise ani žalovaný nevypořádali, stejně jako se skutečnostmi uvedenými v odvolání.
14. Žalobce dodává, že žalovaný postupoval formalisticky, neboť nevnímal žalobcovu situaci komplexně: při posuzování zvládání základní životní potřeby *výkon fyziologické potřeby* je klíčové žalobcovo dlouhodobé (každodenní) chování, které je těžké vyhodnotit během jedné krátké návštěvy neurologa. Pokud žalovaný vycházel jen ze zprávy neuroložky, v níž uvedla, že si žalobce *na toaletu dojde, neutře se*, a zcela pominul vyjádření zákonné zástupkyně a školy, které líčí žalobcovo každodenní skutečné fungování při výkonu fyziologické potřeby, pak nezjistil skutkový stav dostatečně. Není přitom jasné, jak jinak má žalobce své běžné fungování prokázat – sociální pracovnice provedla sociální šetření jen formálně, aniž by žalobcovy dovednosti jakkoli ověřila.
15. Dále žalobce uvádí, že posudková komise uvedla, že při dostatečném nácviku a motivaci by žalobce očistu po toaletě zvládl. To je však jen nepodložená domněnka, která neodpovídá skutečnosti a do značné míry ponižuje pečující – rodiče i pedagogy ve specializovaných institucích, kteří se s žalobcem o nácvik dlouhodobě a zatím bez úspěchu pokoušejí.

16. Totéž platí, pokud jde o základní životní potřebu *mobilita*. I zde je hlavním problémem žalobcovo chování, které je setrvalé a každodenní. V žalobě popsané nestandardní a nebezpečné chování žalobce (skákání z oken, z houpaček, utíkání do obchodů i za jinými podněty apod.) má vliv na zvládání základní životní potřeby *mobilita*, neboť žalobce musí být neustále pod dohledem, držen za ruku nebo za „vodítko“ na batohu, jinak hrozí, že si ublíží (např. aktuálně má žalobce po skoku z houpačky nalomený nárt) – a i tak je schopen se vytrhnout.
17. Dále žalobce uvádí, že jeho matka vyjádřila přání účastnit se jednání posudkové komise dne 7. 6. 2024 telefonicky, dozvěděla se ovšem, že jednání již proběhlo bez jejího vědomí, a žalovaný jí pouze zaslal posudek k vyjádření.
18. Žalobce navrhuje, aby soud ke zvládání základních životních potřeb *mobilita* a *výkon fyziologické potřeby*, jakož i k průběhu posuzování zdravotního stavu žalobce, vyslechl jeho matku.

Posouzení žaloby soudem

19. Soud ověřil, že žalobu podala včas osoba k tomu oprávněná. Žaloba má všechny zákonem požadované formální náležitosti. Soud ji proto věcně projednal. Při přezkumu napadeného rozhodnutí vycházel soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.).
20. Soud o žalobě rozhodl bez jednání, neboť shledal důvody pro postup podle § 76 odst. 1 s. ř. s.

Rozhodná právní úprava a obecná východiska

21. Podle § 7 odst. 1 věty první a druhé zákona o sociálních službách se příspěvek na péči poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání základních životních potřeb (dále též jen „ZŽP“) osob.
22. Podle § 7 odst. 2 zákona o sociálních službách má nárok na příspěvek osoba uvedená v § 4 odst. 1, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání ZŽP v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8, mimo jiné pokud jí tuto pomoc poskytuje osoba blízká.
23. Podle § 8 odst. 2 písm. a) zákona o sociálních službách se osoba starší 18 let věku považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři ZŽP, a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby. V případě neschopnosti zvládat pět nebo šest ZŽP [§ 8 odst. 2 písm. b)] se takováto osoba považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), v případě neschopnosti zvládat sedm nebo osm ZŽP [§ 8 odst. 2 písm. c)] se takováto osoba považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (středně těžká závislost) a v případě neschopnosti zvládat devět nebo deset ZŽP [§ 8 odst. 2 písm. d)] se takováto osoba považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni IV (úplná závislost).

24. Podle § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách se při posuzování stupně závislosti na pomoci jiné osoby hodnotí schopnost zvládat tyto ZŽP: „mobilita“, „orientace“, „komunikace“, „stravování“, „oblékání a obouvání“, „tělesná hygiena“, „výkon fyziologické potřeby“, „péče o zdraví“, „osobní aktivity“ a „péče o domácnost“.
25. Podle § 1 odst. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (dále „prováděcí vyhláška“), se schopnost osoby zvládat ZŽP pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí podle aktivit, které jsou pro jednotlivé ZŽP vymezeny v příloze č. 1 této vyhlášky.
26. Podle § 1 odst. 2 a 3 prováděcí vyhlášky se schopnost osoby zvládat ZŽP pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí v přirozeném sociálním prostředí a s ohledem na věk fyzické osoby. Při hodnocení schopnosti osoby zvládat ZŽP se hodnotí tělesné struktury a tělesné funkce duševní, mentální, smyslové, oběhové, dechové, hematologické, imunologické, endokrinologické, metabolické, zažívací, vylučovací, neuromuskuloskeletální, včetně hrubé a jemné motoriky, a funkce hlasu, řeči a kůže, a to ve vztahu k rozsahu a tíži poruchy funkčních schopností.
27. Podle § 1 odst. 4 prováděcí vyhlášky se za neschopnost zvládnutí ZŽP považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládnutí ZŽP se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění ZŽP v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládnutí ZŽP v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.
28. Podle § 2 odst. 1 prováděcí vyhlášky se při hodnocení schopnosti osoby zvládat ZŽP posuzuje, zda je z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládnutí ZŽP a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí ZŽP. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení.
29. Podle § 2a prováděcí vyhlášky platí, že pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat ZŽP vymezena v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky, není schopna ZŽP zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
30. Podle přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky jsou ZŽP „mobilita“ a „výkon fyziologické potřeby“ vymezeny následujícím způsobem:
- a) Mobilita: Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat 1. vstávání a usedání, 2. stoj, 3. zaujímat a měnit polohy, 4. **pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu**, 5. otevírat a zavírat dveře, 6. chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, 7. **nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.**

g) Výkon fyziologické potřeby: Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna **1. včas používat WC**, **2. zaujmout vhodnou polohu**, **3. vyprázdnit se**, **4. provést očistu**, **5. používat hygienické pomůcky**.

31. Z judikatury NSS i správních soudů vyplývá konstantně zastávaný názor, že posouzení stupně závislosti pro účely rozhodování o příspěvku na péči musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách, kterými jsou nálezy vydané poskytovatelem zdravotních služeb, výsledek sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, výsledek funkčního vyšetření a výsledek vyšetření posuzujícího lékaře; v rámci odvolacího řízení je tímto vyšetřením posudek posudkové komise MPSV podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.
32. Na výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti (viz blíže např. rozsudek NSS ze dne 23. 9. 2009 č. j. 4 Ads 57/2009-53). NSS ve své judikatuře dále dovodil, že v řízení o nároku na příspěvek na péči je povinností odvolacího správního orgánu požádat posudkovou komisi o doplnění posudku, „*pokud by posudková komise postavila své hodnocení na rozporných podkladech, aniž by rozpory sama odstranila nebo vysvětlila. Tak tomu může být v případě, že se objeví rozpor mezi výsledkem šetření sociálního pracovníka a názorem posudkové komise, aniž by posudková komise sama provedla vlastní přeshetření zdravotního stavu žadatele o příspěvek*“ (viz rozsudek ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013-25).
33. Posouzení zdravotního stavu je přitom vždy věcí odborně medicínskou, k níž nemají soudy potřebné odborné znalosti, a proto vychází z vyjádření subjektů, které tyto znalosti mají. Z tohoto důvodu soudy kladou při hodnocení posudku zvýšený důraz na jejich jednoznačnost, úplnost a přesvědčivost (viz rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2013 č. j. 3 Ads 24/2013-34). Pokud by z podkladů lékařského posudku vyplývalo, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a orgány lékařské posudkové služby by přesto takovou základní životní potřebu považovaly za zvládanou, bylo by jejich povinností tento svůj závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit (rozsudek NSS ze dne 2. 4. 2014 č. j. 3 Ads 50/2013-32).
34. Posudková komise se musí vyjádřit ke schopnosti posuzované osoby zvládat veškeré aktivity vyjmenované u jednotlivých životních potřeb v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky, případnými spornými dílčími aktivitami se musí detailně zabývat a své úvahy opřít o dostatečně zjištěný skutkový stav. Posudkové závěry musí jednoznačně a konkrétně zdůvodnit. Případné chybějící náležitosti posudku způsobující jeho nepřesvědčivost nebo neúplnost nemůže soud nahradit vlastní úvahou, jelikož pro to nemá potřebnou odbornou erudici. Nenaplnění požadavků na přesvědčivost a úplnost posudku je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., pro kterou musí krajský soud napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení (rozsudky NSS ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 167/2015-27, a ze dne 20. 12. 2018, č. j. 10 Ads 269/2018-27).
35. Obecně přitom platí, že posouzení schopnosti zvládat ZŽP není intuitivní, ale vyplývá z objektivizovaných kritérií – příslušných dílčích aktivit ZŽP vymezených v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky. Jestliže v řízení o příspěvku na péči vzniknou pochybnosti o tom, zda je posuzovaný schopen zvládat určité dílčí aktivity ZŽP, nepostačí pro zachování úplnosti, správnosti a přesvědčivosti posudku tyto pochybnosti rozptýlit paušálním tvrzením, že příslušnou ZŽP posuzovaný zvládá. Naopak je povinností lékařské posudkové služby tento

závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit (srov. např. rozsudek NSS ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 167/2015-27).

Žalovaný nepochybil, pokud žalobcovu zákonnou zástupkyni nepřizval k jednání posudkové komise

36. Žalobce namítá, že žalovaný pochybil, pokud jeho zákonné zástupkyni (matce) neumožnil účastnit se jednání posudkové komise, přestože vyjádřila, že o to má zájem.
37. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že žalobce (jeho matka) toto své přání vznesl pozdě – až poté, co jednání posudkové komise proběhlo. I kdyby to ovšem učinil včas, rozhodnutí o tomto požadavku by bylo zcela na úvaze posudkové komise.
38. Ze správního spisu soud zjistil, že posudková komise v posudku uvedla, že dokumentace byla dostatečná pro posouzení v nepřítomnosti. Žalobce (prostřednictvím zákonné zástupkyně) se o tom, že jeho případ dne 29. 5. 2024 projednala posudková komise, dozvěděl zřejmě až z *vyrozumění o pokračování v řízení a o právu vyjádřit se k podkladům rozhodnutí* datovaného dne 31. 5. 2024. Ve správním spisu není žádná písemnost, z níž by vyplývalo, co přesně žalobce požadoval, ale oba účastníci shodně tvrdí, že se jednalo o to, aby posudková komise umožnila účast na svém jednání jeho matce. Pokud se tak stalo telefonicky (až) dne 7. 6. 2024, jak tvrdí žalobce (přičemž ze správního spisu je zřetelné, že v té době nějaký telefonický hovor mezi žalovaným a žalobcovou matkou proběhl, ovšem co bylo jeho obsahem už nikoli), bylo to až po proběhnuvším jednání.
39. Žalobce se v žalobě domáhá toho, že posudková komise měla přizvat ke svému jednání jeho zákonnou zástupkyni a umožnit jí se k věci vyjádřit. To umožňuje § 16b odst. 4 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, podle něhož lze k jednání posudkové komise na žádost přizvat i jiné fyzické osoby, pokud s tím posuzovaná osoba souhlasí a pokud od nich lze očekávat, že přispějí k objasnění závažných okolností důležitých pro posudkový závěr.
40. V předchozím řízení nebylo tomuto žalobcově požadavku objektivně možno vyhovět, neboť jej vznesl až po proběhnuvším jednání. Žalovaný ani posudková komise tedy nepochybili.
41. Žalobcův požadavek, aby posudková komise přizvala k jednání jeho zákonnou zástupkyni, nicméně zůstává v platnosti pro další řízení, které žalovaný povede, protože soud napadené rozhodnutí zrušil (z důvodů, o nichž bude řeč dále).
42. S ohledem na to soud uvádí, že výkladem § 16b odst. 4 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení se judikatura dosud nezabývala. Podle soudu však lze na tyto případy přiměřeně aplikovat závěry judikatury vztahující se k požadavku posuzované osoby na osobní vyšetření posudkovou komisí. Ve vztahu k tomu NSS ve své rozhodovací praxi opakovaně dovodil, že osobní vyšetření posuzované osoby by mělo být pravidlem (rozsudek ze dne 28. 4. 2017, č. j. 5 Ads 80/2016-22). Je na místě zejména tehdy, pokud by mohlo změnit v řízení dosud zjištěný skutkový stav (rozsudek ze dne 14. 9. 2011, č. j. 4 Ads 82/2011-44). Především je k němu třeba přistoupit tehdy, pokud existují pochybnosti či nesrovnalosti mezi podkladovou dokumentací, tvrzeními posuzované osoby o jejím zdravotním stavu a závěry posudkové komise. Právě osobní vyšetření je vhodným způsobem, jak takové pochybnosti vyvrátit (rozsudek NSS ze dne 20. 12. 2018, č. j. 10 Ads 269/2018-27). Osobní vyšetření naopak není třeba provést tehdy, pokud je možno vypracovat jednoznačný, úplný a přesvědčivý posudek na základě písemných podkladů.

Skutečnost, že posuzovaná osoba nebyla posudkovou komisí osobně vyšetřena, může přispět k závěru o nevěrohodnosti posudku (rozsudek ze dne 31. 7. 2015, č. j. 8 Ads 138/2014-73).

43. Právě citovaná judikatura NSS poskytuje vodítka ke zhodnocení otázky, zda je osobní vyšetření posuzované osoby v konkrétním případě nutné, či nikoli. Vlastní posouzení je na posudkové komisi. V dalším řízení tedy bude třeba, aby posudková komise buď ke svému jednání žalobcovu zákonnou zástupkyni přizvala, nebo v posudku uvedla přezkoumatelné důvody, proč tento postup není nutný.

K základní životní potřebě výkon fyziologické potřeby

44. Žalobce namítá, že nezvládá základní životní potřebu výkon fyziologické potřeby. V žalobě popsal, že potřebu nijak předem neavizuje. Je sice schopen se včas svléknout a potřebu vykonat, ovšem na toaletě je toho samostatně schopen pouze doma – venku vykoná potřebu kdekoli, kde se zrovna nachází, ve škole na toaletě jen díky tomu, že s ním asistentka často chodí preventivně. Dále popsal, že nezvládá řadu souvisejících a navazujících úkonů, které s vykonáním potřeby bezprostředně souvisí (zejm. očista po vykonání velké potřeby a omytí rukou) a z důvodu nedostatečného náhledu na hygienu je schopen očistit se kdekoli a o cokoli, takže potřebuje v tomto směru neustálý dohled a dopomoc.
45. Než se soud vyjádří k tomu, co zjistil ze správního spisu, je třeba uvést, že správní spis pohříchu neobsahuje žádné lékařské zprávy ani jiné podklady (s výjimkou záznamu o sociálním šetření), přestože oba posudky (posudkové lékařky i posudkové komise) ve své úvodní části obsahují výčet podkladů, z nichž vycházely. Tento podstatný deficit soudu v právě posuzované věci nebránil posoudit žalobní body, aniž by musel žalovanému uložit spis doplnit, neboť většinu těchto zpráv soudu předložila žalobkyně spolu s žalobou. To však nic nemění na tom, že správní spis bez lékařských zpráv je nekompletní a že je tento stav v rozporu se zákonem (§ 17 odst. 1 správního řádu).
46. Soud ze správního spisu zjistil, že posudková lékařka MUDr. K. vycházela ze zprávy z neurologického vyšetření provedeného MUDr. R., z níž mělo vyplývat, že žalobce *na toaletu dojde*, ale vyžaduje zde *pomoc se sebeobsluhou* a ze zprávy pediatri MUDr. V., podle níž žalobce *čistotu udržuje*. Dále posudková lékařka vycházela ze záznamu o sociálním šetření ze dne 18. 12. 2023, podle něhož žalobce *neřekne velkou potřebu, ne vždy dojde včas, očistu provádí matka*. Z toho posudková lékařka dovodila, že při výkonu fyziologické potřeby potřebuje žalobce pouze dopomoc, nikoli každodenní mimořádnou péči. Z toho vycházel i úřad práce, který v prvostupňovém rozhodnutí uvedl, že žalobce prováděl výkon fyziologické potřeby, přičemž očistu prováděla dospělá osoba, a dovodil, že žalobce základní životní potřebu výkon fyziologické potřeby zvládá.
47. V odvolání žalobce argumentoval podobně jako v žalobě – podrobným popisem svého běžného fungování při vykonávání fyziologické potřeby doma, venku i ve škole. Posudková komise na to nijak nereagovala, pouze uvedla tatáž slova jako úřad práce v prvostupňovém rozhodnutí, přičemž zdůraznila, že žalobce *není inkontinentní a nenosí pleny*, a ostatně *existuje předpoklad, že po edukaci a nácviku očistu zvládne*. Žalovaný závěry posudkové komise doslova přejal do odůvodnění napadeného rozhodnutí.
48. K žalobě žalobkyně přiložila vyjádření Mgr. L., žalobcovy třídní učitelky ze ZŠ X ze dne 25. 4. 2024 (ten byl patrně přílohou odvolání, neboť posudková komise uvádí, že z něj vycházela). V něm se uvádí, že žalobce *musí mít neustále dozor paní asistentky, nezvládne se utřít po stolici, když jde na malou, tak by bez dohledu počůral okolí záchodu i své oblečení a odešel*

by neoblečen na chodbu, neví, že si má mýt ruce. Když potřebuje na WC venku, tak nedokáže sdělit svou potřebu a rovnou svlékne kalhoty, je jedno, kde se nacházíme, a koná svou potřebu.

49. Soud shrnuje, že ze všech podkladů vyplývá, že žalobce nezvládá všechny aktivity spadající pod základní životní potřebu výkon fyziologické potřeby. **Žalobce totiž nezvládá minimálně provedení očisty [tj. dílčí aktivitu podle přílohy 1 písm. g) bod 4. prováděcí vyhlášky] po vykonání velké potřeby.** Tato skutečnost zřetelně vyplývá i z těch podkladů, které posudková lékařka a posudková komise (a v návaznosti na ně i správní orgány obou stupňů) citují na podporu závěru, že žalobce základní životní potřebu výkon fyziologické potřeby zvládá – konkrétně ze záznamu o sociálním šetření z 18. 12. 2023 i ze zprávy MUDr. R. z 24. 4. 2024. V obou právě zmíněných podkladech (i ve všech ostatních zmíněných výše) se výslovně uvádí, že očistu po vykonání velké potřeby provádí pečující osoba, nikoli žalobce. Z žádného z posudků není jasné, proč dospěly posudkové orgány ke zcela protichůdnému závěru. Ze správního spisu tak vyplývá opačný závěr, než k jakému dospěla posudková komise: že žalobce tuto dílčí aktivitu, a tím pádem základní životní potřebu výkon fyziologické potřeby nezvládá. Nezbytná dopomoc dospělé osoby vždy při utírání po stolici představuje podle soudu mimořádnou každodenní péči jiné osoby ve smyslu § 8 odst. 1 zákona o sociálních službách, neboť to podstatně přesahuje péči, kterou by bylo třeba poskytovat zdravé osobě téhož věku (§ 10 zákona o sociálních službách) – není totiž pochyb o tom, že zdravému dvanáctiletému dítěti není třeba při vykonávání fyziologické potřeby na denní bázi poskytovat jakoukoli pomoc.
50. Není-li žalobce schopen provést očistu po stolici, pak má soud **pochybnost i o jeho schopnosti používat hygienické pomůcky [tj. dílčí aktivita podle přílohy 1 písm. g) bod 5. prováděcí vyhlášky]** – v daném případě zejména toaletní papír (běžný nebo vlhčený), event. bidet či bidetovou sprchu. Jak uvedl žalobce již v odvolání, je schopen se po stolici utřít kdekoli a o cokoli. Ani s tím se posudková komise a žalovaný nijak nevypořádali.
51. Dále soud upozorňuje, že posudková komise ani žalovaný nijak nereagovali na tvrzení žalobce ve vztahu k výkonu fyziologické potřeby obsažená v odvolání a podpořená vyjádřením žalobcovy třídní učitelky Mgr. L. ze dne 25. 4. 2024. Z nich přitom vyplývají zásadní **pochybnosti o tom, že žalobce zvládá vždy včas používat WC [tj. dílčí aktivita podle přílohy 1 písm. g) bod 1. prováděcí vyhlášky].** Tato žalobcova schopnost je totiž podle uvedených podkladů vázána výlučně na domácí prostředí, které důvěrně zná, zatímco venku nebo ve škole už je tato schopnost významně limitována. Skutečnost, že je žalobce venku při akutní potřebě schopen svléci si spodní část oděvu a vykonat potřebu bez ohledu na to, kde se právě nachází, nelze pokládat za *včasné užívání WC* ve smyslu prováděcí vyhlášky způsobem, který je běžný a obvyklý. Stejně tak skutečnost, že asistentka ve škole raději řeší žalobcovu potřebu preventivně častými návštěvami toalety svědčí leda o tom, že žalobce dovede potřebu vykonat na vyzvání – ovšem nikoli o tom, že by si dovedl blížící se potřebu sám uvědomit, samostatně dojít na školní WC a *včas je použít*. To má oporu i v záznamu o sociálním šetření ze dne 18. 12. 2023, z nějž vyplývá, že žalobce *neřekne velkou potřebu a ne vždy dojde včas*.
52. Žalobce nesouhlasí s posudkovou komisí, která vyjádřila předpoklad (který posléze zopakoval i žalovaný v napadeném rozhodnutí), že *po edukaci a dostatečném nácviku žalobce očistu po toaletě zvládne*. Pro úplnost soud uvádí, že byť se tato kritika objevila až v replice (tj. po uplynutí zákonné lhůty k uplatnění žalobních bodů) soud ji pokládá za přípustné rozvinutí žalobního bodu týkajícího se nesprávného posouzení zvládání základní životní potřeby výkonu fyziologické potřeby.

53. Soud shodně se žalobcem konstatuje, že posudková komise neuvedla, na čem svou domněnku, že žalobcova neschopnost očistit se po stolici je způsobena nedostatečnou edukací a nácvikem, staví.

Z podkladů, z nichž vycházela posudková komise, pokud je měl soud k dispozici (zpráva neuroložky MUDr. R. z 24. 4. 2024 a zpráva psychiatricky MUDr. P. z 12. 12. 2023), žádný optimismus v tomto směru nevyplývá. Naopak se v nich uvádí, že žalobce má rozumové schopnosti v pásmu středně těžké mentální retardace. Z popisu žalobcova běžného fungování popsaného v žalobě i ve zprávě třídní učitelky Mgr. L. z 25. 4. 2024 je zřetelné, že žalobcova matka i asistentka pedagoga provádí s žalobcem neustálý nácvik už tím, že s ním tuto (v žalobě i ve vyjádření třídní učitelky vyličenou) každodenní obtížnou rutinu v oblasti výkonu fyziologické potřeby absolvují, namísto toho, aby žalobce např. nosil pleny.

54. I kdyby ovšem byla naděje, že žalobce očistu na toaletě po nácviku zvládne, důvodná, připomíná soud, že pro posouzení nároku na příspěvek na péči je podstatný žalobcův aktuální stav (tj. stav ke dni vydání napadeného rozhodnutí), a nikoli stav, do něhož by se v budoucnu potenciálně mohl dostat.
55. Závěry posudkové komise ohledně žalobcovy schopnosti zvládat základní životní potřebu výkon fyziologické potřeby jsou nepřezkoumatelné.

K základní životní potřebě mobilita

56. Žalobce namítá, že nezvládá základní životní potřebu mobilita. Popsal, že se všude mimo domov musí pohybovat v doprovodu dospělé osoby a pod jejím neustálým přímým dohledem. Ta jej musí stále pevně držet buď za ruku nebo za batoh (ev. za vodítko na něm připnuté). Nejenže by jinak žalobce neudržel směr chůze, ale také se z různých důvodů (strach, stres, zaujetí, zvědavost) často snaží vytrhnout a utéct. Přitom hrozí, že si při bezhlavém útěku ublíží (nečekaným vběhnutím do silnice, skokem do řeky, pokousáním od psa v cizí zahradě, zraněním při riskantních kouscích), nebo při průzkumu způsobí škodu (ukradené jídlo v obchodě, v restauraci, nebo v cizím domě). V replice pak žalobce zdůraznil, že je to právě toto každodenní a stálé riziko, které negativně ovlivňuje zvládání základní životní potřeby mobilita.
57. Posudková komise se odkázala na zprávu neuroložky MUDr. R. z 24. 4. 2024, z níž vyplynulo, že žalobce má normální hybnost dolních i horních končetin a je schopen chůze bez opěrných pomůcek. Při hodnocení základní životní potřeby mobilita se posuzuje funkční dopad postižení pohybového aparátu (končetin, pánve, páteře) a vliv tohoto postižení na schopnost samostatně se pohybovat. Zvládání této základní životní potřeby se podle posudkové komise neposuzuje ve vztahu k postižení smyslů, resp. mentálního postižení či duševního onemocnění. To je hodnoceno v rámci základní životní potřeby orientace. Tuto argumentaci doslova převzal žalovaný do napadeného rozhodnutí.
58. Soud musí v první řadě reagovat na tvrzení žalovaného, že pro posouzení zvládání životní potřeby mobilita je podstatná výlučně tělesná stránka – (ne)funkčnost pohybového aparátu posuzované osoby. Není tomu tak. Tento názor v první řadě nemá oporu v právních předpisech, neboť v úvodních ustanoveních prováděcí vyhlášky (její § 1-4) se opakovaně uvádí, že při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřebu se hodnotí *tělesné struktury a tělesné funkce duševní, mentální, smyslové, oběhové, dechové, hematologické, imunologické, endokrinologické, metabolické, zažívací, vylučovací, neuromuskuloskeletální,*

včetně hrubé a jemné motoriky, a funkce hlasu, řeči a kůže. Není tedy důvod, proč základní životní potřebu mobilita redukovat pouze na otázku funkčnosti pohybového aparátu.

59. I NSS v rozsudku ze dne 14. 11. 2023, č. j. 5 Ads 8/2023-25 (zejm. body 32-33), upozornil, že tento názor nemá oporu v zákoně o sociálních službách, ani v prováděcí vyhlášce. Odkázal na ustálenou judikaturu, jež požaduje, aby odůvodnění posudku bylo opřeno o zcela individuální poznatky týkající se funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu účastníka řízení na jeho schopnost zvládat základní životní potřeby (a nikoliv pouze o obecné negativní vymezení, že účastník řízení netrpí závažnějšími zdravotními postiženími, která by implikovala nezvládání uvedených základních životních potřeb, srov. rozsudek NSS ze dne 1. 2. 2022, č. j. 1 Ads 482/2020-33). Hodnocení funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je pojmově širší než hodnocení pouhých fyzických schopností posuzované osoby zvládat určitou aktivitu, potažmo základní životní potřebu. Proto **nelze učinit závěr, že pro posuzování základní životní potřeby mobilita jsou rozhodující pouze fyzické predispozice posuzované osoby.**
60. Pohříchu, právě to žalovaný ve vztahu k otázce, zda žalobce zvládá základní životní potřebu mobilita, učinil – a proto jeho úvahy v tomto směru nemohou obstát. Jsou nepřezkoumatelné, protože se žalovaný nijak nevyjádřil k tomu, jak žalobcovu schopnost zvládat základní životní potřebu mobilita ovlivňují jiné aspekty jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (krom zmíněného stavu jeho pohybového aparátu).
61. V citovaném rozsudku č. j. 5 Ads 8/2023-25 se NSS zabýval případem žalobkyně trpící epilepsií, která tvrdila, že nezvládá (mj.) základní životní potřebu mobilita. S ohledem na to, že jí může kdykoli a zcela nepředvídatelně postihnout epileptický záchvat (což se jí stávalo až několikrát denně), vyžadovala žalobkyně podle svých slov neustálý dohled jiné osoby, aby si v takovém případě neublížila, a to zejména pokud jde o cestování hromadnou dopravou [tj. dílčí aktivitu podle přílohy č. 1 písm. a) bod 7. prováděcí vyhlášky]. NSS uvedl (v bodech 34-36 cit. rozsudku), že nutnost preventivního dohledu či kontroly může být pro posouzení zvládání základní životní potřeby podstatná (§ 8 odst. 2 *in fine* zákona o sociálních službách). Ovšem potřeba dohledu, pomoci či péče jiné fyzické osoby musí vycházet z objektivně zjištěného zdravotního stavu a musí být reálná s ohledem na onemocnění posuzované osoby. Nesmí vycházet jen ze subjektivního hodnocení, ale musí mít objektivně lékařské zdůvodnění. K tomu je příslušný právě posudkový orgán, který musí učinit závěr, odůvodnit jej a vypořádat případné námitky.
62. Krajský soud si je vědom, že citované závěry NSS vyslovil ve vztahu k osobě starší 18 let, která podle zákona základní životní potřebu nezvládá, pokud k tomu vyžaduje *každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby* (§ 8 odst. 2 *in fine* zákona o sociálních službách). Pro osoby mladší 18 let platí, že základní životní potřebu nezvládá, pokud k tomu vyžaduje *mimořádnou péči jiné osoby*. Tento vyšší standard pro osoby mladší 18 let vychází z toho, že i zdravé děti obvykle vyžadují určitou každodenní pomoc, dohled nebo péči, jež samozřejmě s přibývajícím věkem klesá. Aby tedy osoba mladší 18 let skutečně určitou základní životní potřebu nezvládala, musí být potřebná péče jiné osoby *mimořádná*. Přesto je však soud přesvědčen, že citované závěry NSS jsou příléhavé rovněž na osoby mladší 18 let, pokud je tato potřeba dohledu, pomoci či péče jiné fyzické osoby *mimořádná*. Žalobce v žalobě nepopisuje, že by vyžadoval pouhý preventivní dohled (jako žalobkyně v rozsudku č. j. 5 Ads 8/2023-25, již šlo o to, aby si neublížila, pokud by se její onemocnění projevilo). Tvrdí, že je víceméně jisté, že pokud by žalobce tento mimořádný dohled (včetně fyzické restrikce) neměl, pak by si ublížil nepochybně.

63. Jak totiž žalobce popisuje v žalobě, pokud se má chůzí pohybovat kdekoli mimo domov [dílčí aktivita podle přílohy č. 1 písm. a) bod 4. prováděcí vyhlášky], jeho stav vyžaduje, aby jej osoba, která jej doprovází, držela a fyzicky mu bránila (překonávala jeho snahu se vytrhnout a) vrhnout se po hlavě do nejrůznějších nebezpečných situací. Soud připomíná, že žalobce trpí také obezitou (na 165 cm výšky vážil v dubnu 2024 74 kilogramů), takže se nejedná o lehký úkol, tím spíše pokud o žalobce povětšinou pečují ženy (matka, asistentka pedagoga, pečovatelka), jež se mohou vyznačovat subtilnější tělesnou konstitucí a menší fyzickou silou.
64. Jde-li o cestování hromadnou dopravou [dílčí aktivita podle přílohy č. 1 písm. a) bod 7. prováděcí vyhlášky], ze záznamu o sociálním šetření z 18. 12. 2023 vyplývá, že žalobce se dopravuje pouze autem. Prostředky hromadné dopravy vůbec nevyužívá s ohledem na to, že těžce snáší hlučné prostředí a reaguje na ně záchvaty pláče a vzteku.
65. Posudková komise i žalovaný poukázali na to, že žalobcovo pohybové ústrojí je v pořádku. Po tělesné stránce mu nic nebrání v tom, aby ušel i delší vzdálenost – **pohyboval se chůzí venku v běžném terénu minimálně 200 metrů** [dílčí aktivita podle přílohy č. 1 písm. a) bod 4. prováděcí vyhlášky], nebo **jezdil hromadnou dopravou** [dílčí aktivita podle přílohy č. 1 písm. a) bod 7. prováděcí vyhlášky]. V návaznosti na rozsudek NSS č. j. 5 Ads 8/2023-25 je ovšem třeba posoudit, zda potřeba neustálého dohledu pečující osoby, jež žalobci fyzicky brání, aby si ublížil, resp. nemožnost využívat prostředky hromadné dopravy má původ v objektivně zjištěném zdravotním stavu – žalobcově onemocnění.
66. Soud připomíná, že jediná zdravotní příčina může odůvodňovat závěr o nezvládání i několika různých základních životních potřeb (rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 27. 1. 2020, č. j. 49 Ad 49/2018-54). Diagnostikovaný dětský autismus, porucha pozornosti a hyperaktivita mohou žalobce omezit ve schopnosti vykonávat dílčí aktivity v rámci základní životní potřeby orientace *a současně* též v rámci základní životní potřeby mobilita.
67. Pokud žalobce uvedené dílčí aktivity podle přílohy č. 1 písm. a) body 4. a 7. prováděcí vyhlášky (nebo alespoň jednu z nich) nezvládá kvůli svému dlouhodobě nepříznivému zdravotnímu stavu, tj. dětskému autismu, poruše pozornosti a hyperaktivitě (což představuje odborné posouzení, které bude úkolem posudkové komise), resp. potřebuje k tomu mimořádnou péči jiné osoby, pak nelze dojít k jinému závěru, než že žalobce nezvládá základní životní potřebu mobilita.
68. Příspěvek na péči slouží k tomu, aby si v určitých ohledech nesoběstačný člověk mohl dovolit zaplatit jinému člověku za pomoc s běžnými každodenními činnostmi, jež s ohledem na svůj dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav sám nezvládá. V posledku jde o zachování lidské důstojnosti (§ 2 zákona o sociálních službách), neboť by nikdo neměl žít v nedůstojných podmínkách jen proto, že mu jeho zdravotní omezení neumožňuje se sám o sebe adekvátně postarat.
69. Z tohoto hlediska nevidí soud rozdíl mezi člověkem, kterému ve zvládání základní životní potřeby mobilita brání jeho fyzické onemocnění (např. musí užívat invalidní vozík) a člověkem, jemuž v tom brání jeho duševní onemocnění či mentální postižení (např. podobně jako žalobce potřebuje pomoc, aby si neublížil). Oba potřebují s výkonem některých dílčích aktivit pomoc pečující osoby. Čas této pečující osoby je nutné zaplatit. Žádný z nich nemůže využít cenově dostupné hromadné dopravy, a tak jim nezbyvá než využít osobní automobil, který musí někdo řídit, provozovat a platit palivo. Alespoň částečná kompenzace těchto nákladů je smyslem příspěvku na péči. Naopak jeho nepřiznání v opodstatněných případech

by mohlo způsobit, že posuzovaná osoba bude trávit méně času procházkami venku a nebude se moci dopravit, kam chce a potřebuje. Takový následek by byl zcela nežádoucí.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

70. Napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, protože je založené na neúplném, nepřesvědčivém a nepřezkoumatelném posudku posudkové komise.
71. Soud proto napadené rozhodnutí zrušil podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.), v němž je vázán právním názorem soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). V tomto dalším řízení může žalovaný, uzná-li to za potřebné, zjistit skutkový stav v širším rozsahu. K ověření tvrzení, jež uvedl žalobce (prostřednictvím zákonné zástupkyně) v odvolání, může žalovaný provést sociální šetření, při němž sociální pracovník doprovodí žalobce a pečující osobu na vycházce a při cestování v prostředku hromadné dopravy. Eventuálně může vyslechnout žalobcovu zákonnou zástupkyni.
72. V dalším řízení žalovaný opatří nový posudek. Tento posudek musí mít takovou kvalitu, aby dostál požadavkům judikatury na úplnost, přesvědčivost a přezkoumatelnost. Předmětem posudku bude zvládání základních životních potřeb mobilita a výkon fyziologické potřeby.
73. Jde-li o zvládání základní životní potřeby výkon fyziologické potřeby, posudková komise se vyjádří ke všem dílčím aktivitám této základní životní potřeby jednotlivě. Zaměří se zejména na **dílčí aktivity podle přílohy 1 písm. g) pod body 1., 4. a 5. prováděcí vyhlášky**. Zohlední přitom veškeré dosud shromážděné podklady (zejména vyjádření třídní učitelky a tvrzení zákonné zástupkyně uvedená v odvolání, na něž dosud vůbec nereagoval) s nimiž se přezkoumatelně vypořádá a odpoví na nesrovnalosti, na něž poukázal soud v bodech 49-54 tohoto rozsudku)
74. Posudková komise také zareaguje na žalobcovu žádost, aby ke svému jednání přizvala jeho zákonnou zástupkyni, a to tak, že ji buď přizve, nebo přezkoumatelně vysvětlí, proč takový postup nepokládala za potřebný.
75. Jde-li o zvládání základní životní potřeby mobilita, posudková komise se oprostí od nesprávného a NSS vyvráceného názoru, že je pro toto posouzení podstatná výlučně tělesná stránka posuzované osoby. Touto optikou pak znovu posoudí, zda žalobce s ohledem na svůj dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav jednotlivé dílčí aktivity základní životní potřeby mobilita (zejména **dílčí aktivity podle přílohy č. 1 písm. a) pod body 4. a 7. prováděcí vyhlášky**) zvládá, nebo nikoli.
76. Žalovaný pak bude na výsledný doplňující posudek klást požadavek úplnosti, přesvědčivosti a přezkoumatelnosti. Shledá-li, že posudek těmto požadavkům nedostál, nebo že se posudková komise nevyjádřila k něčemu, co soud pokládá za podstatné, nebo že nereaguje na právě vyslovený závazný právní názor, nechť jej posudkové komisi vrátí k dopracování.
77. Na základě úplného, přesvědčivého a přezkoumatelného doplňujícího posudku žalovaný opětovně posoudí žalobcův nárok na příspěvek na péči.
78. Soud se nemůže zbavit dojmu, že žalovaný zarytě odmítá přijmout závěr, že žalobce základní životní potřeby mobilita a výkon fyziologické potřeby nezvládá, protože by pak žalobce nezvládal celkem 8, resp. 9 základních životních potřeb, a tím pádem by se stal závislým

v IV. stupni a náležel by mu příspěvek na péči v odpovídající (vyšší) výši. Takové úvahy jsou zcela nemístné. Otázku zvládnutí základních životních potřeb je potřeba posoudit objektivně – stupeň závislosti a výše příspěvku se od nich budou odvíjet automaticky. Při hodnocení (ne)zvládnutí základních životních potřeb nelze žádným způsobem kalkulovat s výší dávky, která bude nakonec přiznána.

79. Soud neprovedl důkaz listinami, které žalobce předložil společně s žalobou a replikou. Všechny totiž měly být součástí správního spisu (viz bod 45 tohoto rozsudku), jehož obsahem se důkaz neprovádí (viz např. rozsudek NSS ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS). Soud také neprovedl důkaz výsledkem žalobcovy matky, jak navrhoval žalobce, protože napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Úplné a správné zjištění žalobcova zdravotního stavu, jakož i jeho následné posouzení z hlediska zvládnutí základních životních potřeb mobilita a výkon fyziologické potřeby je úkolem žalovaného.
80. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Úspěšnému žalobci náhrada nákladů řízení náleží. Tyto náklady tvoří odměna za tři úkony právní služby po 1 000 Kč [příprava a převzetí zastoupení, sepsání žaloby a repliky – § 7 bod 3, § 9 odst. 2 a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)] spolu se třemi paušálními částkami jako náhradou hotových výdajů po 300 Kč podle § 13 odst. 4 téže vyhlášky. K výsledné částce 3 900 Kč soud připočetl 819 Kč, která odpovídá 21% sazbě daně z přidané hodnoty, jíž je advokátní kancelář žalobcova zástupce plátní.
81. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci částku 4 719 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku (§ 54 odst. 7 s. ř. s.) k rukám jeho zástupce (§ 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, užitého na základě § 64 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 19. prosince 2024

Lenka Bursíková v. r.
soudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje: L. K. U.